

MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
Kazimierz Michał Ujazdowski

DWM/III-4/086/700/2006/KN

Pan
BOGDAN BORUSEWICZ
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Czesława Ryszki, złożone w dn.16 marca 2006 roku na 7. posiedzeniu Senatu RP pozwalam sobie przekazać poniższe stanowisko Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

Pragnę zapewnić, że problemy Polaków zamieszkałych za granicą, w tym i w Niemczech, gdzie Polonia jest wyjątkowo liczna, od lat stanowią przedmiot zainteresowania naszego Ministerstwa i staramy się je rozwiązywać w miarę naszych możliwości, uwarunkowanych jednakże umocowaniami prawnymi narzuconymi przez nadany Resortowi statut.

Resort Kultury i Dziedzictwa Narodowego w zakresie stwarzania Polonii warunków do jak najszerszego dostępu do polskiej kultury narodowej szereg działań wykonuje za pomocą własnych departamentów, jak i podległych mu instytucji takich jak: Biblioteka Narodowa, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Zamek Królewski, Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Są to m.in.:

1. Realizacja - w porozumieniu z MSZ - umów międzynarodowych w zakresie ochrony i promocji polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą, których stroną jest RP. Polega to zarówno na wspieraniu kontaktów kulturalnych środowisk polonijnych z Macierzą, jak i na dbałości o zachowanie substancji materialnej i dorobku wytworzonego przez polską diasporę za granicą.
2. Partycypacja finansowa przy pracach remontowych i konserwatorskich w obiektach znajdujących się za wschodnią granicą.
 - Wspieranie merytorycznie (także przy współpracy ze **Stowarzyszeniem Wspólnota Polska**) oraz finansowe realizacji szeregu projektów z zakresu inwentaryzacji i rewaloryzacji zabytków architektury i cmentarzy.
 - Finansowanie wydawnictw zawierających plon prac badawczych i pokrewnych.
 - Upamiętnianie osób zasłużonych dla naszego kraju – pod postacią tablic pamiątkowych i pomników.

3. Dbalność o biblioteki i archiwa oraz polepszenie stanu czytelnictwa Polaków za granicą oraz poprzez m.in.:
 - Bezpośrednią pomoc bibliotekom polonijnym przechowującym unikatowe polskie zbiory;
 - Przekazywanie polskich książek polskim bibliotekom i ośrodkom oświatowym-głównie, ze zrozumiałych względów- na wschodzie;
 - Prace porządkowe opisujące archiwalia, rejestrujące informacje o Polonikach, a także wdrażające elektroniczne systemy inwentaryzacji i gromadzenia informacji w instytucjach polonijnych w Stanach Zjednoczonych, krajach Polonii kresowej, a nawet w tak odległych ośrodkach polskiego osadnictwa, jak Antypody;
 - Realizację (od 1997r) programu Rady Europy *Odtworzenie Pamięci Polski* mającego na celu zebranie informacji o źródłach do dziejów Polski i Polaków utraconych po rozbiorach i w czasie II wojny światowej. Od 2000 r. wyniki poszukiwań archiwalnych, gromadzone są w postaci komputerowej bazy danych, która jest dostępna na stronie www.archiwa.gov.pl ;
 - Upowszechnianie wiedzy o polskim dziedzictwie za granicą poprzez inicjatywy wydawnicze a także wspieranie działań Rady Dziedzictwa Archiwalnego, której przewodniczy Prezydent RP Ryszard Kaczorowski. Skupia ona przedstawicieli Polaków z Kraju i Zagranicy. Celem Rady jest zabezpieczanie polskiego dziedzictwa archiwalnego.

MKiDN nie dysponuje formalno-prawnym instrumentarium umożliwiającym bezpośrednio finansowanie organizacji i instytucji polonijnych (czyni to specjalnie w tym celu powołane *Stowarzyszenie Wspólnota Polska*), staramy się zatem **pośrednio** wspierać realizację różnego rodzaju projektów podejmowanych przez środowiska polonijne na rzecz promocji kultury polskiej za granicą (w 2005 r. **MKiDN pośrednio dofinansowało przedsięwzięcia różnych organizacji polonijnych kwotą blisko jednego miliona PLN, w tym m.in. programy polonijne nadawane przez rozgłośnie zagraniczne**).

Pragnąc ułatwić podmiotom polonijnym dostęp do źródeł finansowania będących w gestii MKiDN, został stworzony czytelny system **Programów Operacyjnych**, do których organizacje te mogą aplikować – **za pomocą swoich polskich partnerów**. Stanowią one część Narodowej Strategii Rozwoju na lata 2004-2013.

1. Wsparciu działalności szczególnie istotnych dla zachowania i popularyzacji polskiego dziedzictwa za granicą instytucji skupionych w strukturze *Stalej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie*, służy specjalnie stworzony fundusz, przypisany do **Programu Operacyjnego DZIEDZICTWO KULTUROWE**. Wysokość tego funduszu tylko w roku 2006 określona została na 3,5 mln zł.
2. Promocji polskiej kultury służy **Program Operacyjny PROMOCJA POLSKIEJ KULTURY ZA GRANICĄ**, dla którego departamentem prowadzącym jest Departament Współpracy Międzynarodowej,
3. Podmioty zagraniczne pragnące zrealizować cel lub projekt na terenie Polski winny się zapoznać z **Programem Operacyjnym PROMOCJA TWÓRCZOŚCI**, prowadzonym przez Departament Sztuki i Promocji Twórczości MKiDN.

Wszystkie Programy Operacyjne omówione są szczegółowo na stronie internetowej resortu <http://www.mkidn.gov.pl/po> .

Nową szansą dla Polonii stała się także współpraca europejska.

- Organizacje polonijne zarejestrowane w jednym z Państw członkowskich UE, mogą brać **bezpośrednio** udział w programach unijnych.

- Natomiast społeczność polonijna z państw nie będących członkami UE, może jedynie pośrednio – współpracując z organizacjami z krajów Unii – skorzystać z odpowiednich unijnych programów.
- Prawne możliwości pozyskiwania środków europejskich stwarza również program *Kultura 2000*, którego punkt konsultacyjny (*Cultural Contact Point – CCP*), dostępny dla wszystkich jego potencjalnych beneficjentów, działa w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Promocja i nauka języka polskiego jako obcego za granicą jest zadaniem własnym Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Ministerstwa Edukacji i Nauki.

W świetle obowiązujących regulacji prawnych instytucjami powołanymi do wspierania nauczania języka polskiego w środowiskach Polaków zamieszkałych poza granicami kraju, w tym i w takich organizacjach, jak Chrześcijańskie Centrum Krzewienia Kultury i Języka Polskiego są Stowarzyszenie *Wspólnota Polska*, Fundacja *Pomoc Polakom na Wschodzie*, Fundacja *Semper Polonia* oraz Fundacja *Oświata Polska za Granicą* a także polskie placówki dyplomatyczne, w tym **Konsulaty** i **Instytuty Polskie**.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zamierza w perspektywie roku 2006 i dalszej, w sposób skoordynowany, używać wszystkich dostępnych i wyżej opisanych instrumentów, służących utrwalaniu i promocji zasobów oraz działalności instytucji i organizacji polonijnych. Będziemy konsekwentnie zmierzać do stworzenia systemowego trybu wspierania tej integralnej części polskiego dziedzictwa narodowego, która przez stulecia powstawała siłą najświetniejszych polskich umysłów i talentów, działających poza obecnymi granicami Kraju, dając świadectwo bogactwa i ciągłości kultury narodowej.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof N. G. G. G.

Warszawa, 4 kwietnia 2006 roku